

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินผลการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเฉพาะด้าน หลักสูตร การเลี้ยงชันโรงเพื่อการเกษตร ปี 2556 ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี (ฝั่ง)

ชื่อและนามสกุล นางสาวธนัศดา ปัทมเกตุ

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณี ต่างวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นันทา บุรณะชนง์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณี ต่างวิวัฒน์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

๒๖

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินผลการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเฉพาะด้าน หลักสูตรการเลี้ยง
 ชันโรงเพื่อการเกษตร ปี 2556 ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี (ผึ้ง)

ผู้วิจัย นางสาวธันดดา ปัทมเกตุ รหัสนักศึกษา 2559000829

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณี ต่างวิวัฒน์
 ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับการอบรม (3) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการ (4) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงชันโรง (5) ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงชันโรง (6) การนำไปปฏิบัติของเกษตรกร หลังจากเข้ารับการอบรม

ประชากรในการวิจัยคือเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมตาม โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน หลักสูตรการเลี้ยงชันโรงเพื่อการเกษตร ปี 2556 ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี (ผึ้ง) ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 160 ราย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.29 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 คน แรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.69 คน และมีรายได้ภาคเกษตรของครัวเรือนต่อปี เฉลี่ย 276,093.75 บาท มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 23.72 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงชันโรง และมีชันโรงเฉลี่ย 6.69 รัง มีเงาะเป็นพืชอาหารของชันโรง และใช้ประโยชน์จากพันธุ์ชันโรงในการผสมเกสรพืช (2) เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกด้าน (3) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่า ให้มีการอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชันโรงต่อไป รูปภาพในเอกสารควรเป็นภาพสี ควรมีการสนับสนุนพันธุ์ชันโรงให้เพียงพอแก่เกษตรกรเพื่อการฝึกปฏิบัติให้กับเกษตรกร (4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้มากในประเด็นเกษตรกรผู้เลี้ยงชันโรงนอกจากจะได้รับผลผลิตพืชเพิ่มขึ้นแล้วยังมีรายได้จากการจำหน่ายรังชันโรง น้ำผึ้งชันโรงและชันจากชันโรง โดยตอบถูกเฉลี่ย 16.7 ข้อ จาก 20 ข้อ (5) เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น การเลี้ยงชันโรงสามารถเพิ่มผลผลิตพืชได้ (6) เกษตรกรมีการนำไปปฏิบัติในระดับปานกลางและกิจกรรมที่เกษตรกรนำไปปฏิบัติมากที่สุด คือ กิจกรรมการจัดการรัง โดยเฉพาะการวางรังชันโรงในบริเวณที่มีพืชอาหารเพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณของชันโรง โดยมีการนำไปปฏิบัติเฉลี่ย 10.49 ข้อ จาก 15 ข้อ

คำสำคัญ การประเมินผล การเลี้ยงชันโรง โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน

Thesis title: Evaluation of Training Programs and Career Development of Agricultural Areas, Stingless Beekeeping Course for Agriculture, In 2013 of the Agricultural Occupation Promotion and Development Center Chanthaburi Province (bees).

Researcher: Miss Thanatda Pattamakate ;**ID:** 2559000829;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Dissertation advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor ;

(2) Dr. Paranee Tangwiwat, Associate Professor ; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to study (1) farmers' socio-economic circumstance (2) farmers' satisfaction in training (3) farmers' suggestions regarding the project (4) farmers' knowledge regarding stingless bee keeping (5) farmers' opinions towards stingless bee keeping (6) farmers' practice.

The research population was a total of 160 farmers who attended the training in the Specific Occupational Promotion and Development Project, a course on stingless bee keeping for agriculture in 2013 at Chanthaburi Agricultural Occupational Promotion and Development Center (bee). Data collection instrument was interview form. Data was analyzed by computer program using the following statistics i.e. frequency, percentage, mean, maximum value, minimum value and standard deviation.

Findings from the study were as follows. (1) Most of the farmers were male with their average age at 49.29 years. Most of them completed primary education level and made their livings by agriculture. Their average number of household members was 4.84 persons having the average household labor 2.69 persons in agricultural sector. Their average household income was 276,093.75 baht/year. Their average agricultural area was 23.72 rai. Most of them engaged in stingless bee keeping and their average stingless bee was 6.69 hives. Most of stingless bee's plant food was rambutan and making use of stingless bee for pollination. (2) Farmers' satisfaction was found at the highest level in all aspects. (3) For suggestion, farmers proposed to organize the next training on stingless bee products processing. There were unclear document pictures and they should be in color. In their training workshop, sufficient stingless bee variety should be supplied to farmers. (4) Farmers' knowledge was found at high level. Apart from increasing yield, they also earned income from selling stingless bee hives, stingless bee honey and dammar from stingless bee as well. They answered correctly at the average 16.70 items. (5) Farmers' opinion which was rated at the highest level was the aspect of stingless bee keeping could increase plant yield. (6) The activity that most practiced by farmers was stingless bee hive management particularly placing stingless bee hive in the area where there was enough plant food that balanced with quantity of stingless bee. It was appeared that farmers had practiced in 11.96 items.

Keywords: Evaluation, Stingless Bee Keeping, the Specific Occupational Promotion and Development Project

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร. ภรณี ต่างวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ติดตาม และเอาใจใส่การจัดทำวิทยานิพนธ์อย่างดียิ่งตลอดมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณท่านอาจารย์ ดร. นันทา บุรณะธนัง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะที่มีประโยชน์ยิ่ง อันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี (ฝั่ง) และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ที่คอยให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการสัมภาษณ์เกษตรกรและขอขอบคุณเกษตรกรในโครงการทุกท่านที่ให้ข้อมูล สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากบิดา มารดา ครอบครัว นายประดิษฐ์ เจริญสุข และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร รุ่นที่ 13 ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่า อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะยังประโยชน์ต่อการศึกษาและส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกร คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ธันดดา ปัทมเกตุ

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดงานวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับฝึกรอบรม	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	18
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรู้	21
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น	22
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนำไปปฏิบัติ	23
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน	26
การเลี้ยงชันโรง	30
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากร	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ	48
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับการอบรม	54
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการ	57
ตอนที่ 4 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ชั้นโรงหลังจากเข้ารับการอบรม	58
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงชั้นโรงหลังจากเข้ารับการอบรม ..	61
ตอนที่ 6 การนำไปปฏิบัติของเกษตรกรหลังจากเข้ารับการอบรม	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	78
ก แบบสัมภาษณ์	79
ข ภาพประกอบการเลี้ยงชั้นโรง	88
ประวัติผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	สภาพทางสังคมของเกษตรกร..... 49
ตารางที่ 4.2	สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร..... 50
ตารางที่ 4.3	การเลี้ยงชันโรง ชนิดพืชอาหารของชันโรง และการใช้ประโยชน์จากพันธุ์ชันโรง 52
ตารางที่ 4.4	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการฝึกอบรม..... 54
ตารางที่ 4.5	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการฝึกอบรม..... 57
ตารางที่ 4.6	ความรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการฝึกอบรม..... 58
ตารางที่ 4.7	ความรู้โดยรวมของเกษตรกร..... 60
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการเลี้ยงชันโรง..... 61
ตารางที่ 4.9	การนำไปปฏิบัติของเกษตรกร..... 63
ตารางที่ 4.10	การนำไปปฏิบัติโดยรวมของเกษตรกร..... 65

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและการประเมินตามโมเดลของสต๊อฟเฟิลบีม.....	11
ภาพที่ 2.2 รูปแบบการประเมินผลของโปรวัส.....	12
ภาพที่ 2.3 รูปแบบการประเมินผลของไทเลอร์.....	13
ภาพที่ 2.4 รูปแบบการประเมินประสิทธิผลการอบรมของเคิร์กแพททริค.....	17

